

GODVIK BARNEHAGE

PEDAGOGISK ÅRSPLAN
FOR
2020 - 2024

Innholdsfortegnelse

1.0	Velkommen til vårt planarbeid	Side	1 – 3
1.1	Styringsdokument		
1.1.1	Barnehageloven		
1.1.2	Ramppelanen		
1.1.3	FN's barnekonvensjon		
1.1.4	Andre styringsdokumenter		
2.0	Visjon	Side	4
3.0	Pedagogisk plattform	Side	5 – 6
3.1	Dialog og strategi		
3.1.1	Strategiplan		
4.0	Årshjul for dialog i barnehagen	Side	7 – 8
4.1	Bruk av dialog i hverdag		
5.0	Vår læringsarena	Side	9
6.0	Barnehagens formål og innhold	Side	10 – 14
6.1	Omsorg		
6.2	Danning		
6.3	Lek og læring		
6.4	Vennskap og fellesskap		
6.5	Kommunikasjon og språk		
6.6	Barnas medvirkning		
7.0	Samarbeid → barnehage og hjem	Side	15
8.0	Førskolebarn → Barnehage – skole	Side	16 – 17
8.1	Overgangen mellom barnehage og skole		
9.0	Mål for fagområdene på de ulike alderstrinnene	Side	18 – 19
10.0	Progresjon i barnehagen → fokusområde	Side	20
11.0	Didaktisk årsplan (generell)	Side	21 – 23
12.0	Vurdering og evaluering	Side	24
13.0	Julen hos oss	Side	25
14.0	Det magiske rommet	Side	26
15.0	Bibliotek og språklæring	Side	27

1.0 Velkommen til vårt planarbeid

Godvik barnehage er en privat barnehage stadig er i utvikling, eierne tar ikke annet utbytte enn husleie fra driften. Husleien skal dekke lån, kommunale avgifter, forsikring og oppgradering av bygg og uteområde. Barnehagen drifter derfor i utgangspunktet seg selv, og de kommunale tilskuddene går til oppjusteringer av barnas læringsmiljø, som for eksempel amfi, eventyr hus, bibliotek eller annet nytt utstyr/leker inne og ute. Dette gir oss også muligheten til å være lærebedrift, for en til to lærlinger i året.

Årsplanen er delt i to. Dette har vi gjort, for å gi dere som foreldre en mer tydelig og direkte pekepinn på hvem vi er og hva vi driver med i Godvik barnehagen. Denne delen av planen handler om barnehagens virke, pedagogiske plattform og visjon. Den sier også noe om vårt fokus, målarbeid, særegenheter og tradisjoner. I tillegg står det om samarbeidet mellom hjem/barnehage og barnehage/skole. Planen sier også noe om barnas progresjon i barnehagen, og hvordan vurderings- og evalueringsarbeidet gjennomføres.

I Godvik barnehage legger vi vekt på allsidighet og mangfold innenfor vår pedagogiske plattform. Planen inneholder tanker som vi i Godvik barnehage legger til grunn for vår pedagogiske tenkning. Hvert enkelt barn er *spesielt og unikt* akkurat slik det er. Vår jobb er å veilede barnet videre i sin utvikling. Dette gjør vi ved å skape gode og tilrettelagte læringsarenaer som skaper motivasjon og lærelyst. Barna i vår barnehage skal ha betydelig *medbestemmelse* og stor frihet i sin egen læring og utvikling. Det pedagogisk verktøy vi bruker i dette arbeidet er *Samspillsmetoden Dialog*.

De siste årene har vi satset på å ha flere motivasjonsområder som barna kan prøve ut på læringsarenaen. Vi har til eksempel; bibliotek, det magiske rommet, kjøkkenhage, og dette året har vi også kjøpt oss minibuss. Denne kommer i barnehagen fra starten av 2021. Bussen vil ha en pedagogisk leder, som tar ansvar for tilrettelegging og planlegging av gode turer med høyt læringsutbytte. Pedagogen i bussen, vil ikke være knyttet opp mot en bestemt avdeling, men jobbe med barnegrupper fra ulike avdelinger i løpet av barnehageåret. Alle barn i barnehagen vil få muligheten til å være med på tur med minibussen flere ganger i løpet av et halvår. Prosjektene som gjennomføres på turene, vil dere få muligheten til å lese om på hjemmesiden vår, ukeplanen, i garderoben, samt dokumentasjon med bilder på facebook.

Som barnehage er vårt høyeste ønske å skape et så godt læringsmiljø som mulig. Derfor er også dere som foreldre velkommen til å dele informasjon og erfaringer, som kan styrke og gjøre arbeidet vårt i barnehagen enda mer spennende og inspirerende for barna.

Årsplanen er som dere nå har fått beskrevet, delt i to. Det er viktig å lese begge deler, for å forstå helheten. Hoveddelen gir informasjon om barnehagens drift, delplanen forteller om planleggingsdager og satsingsområde for det kommende året. Husk også at det er mulig for akkurat deg å være medvirkende i barnas hverdag. Følge oss gjerne på Facebook, hjemmesiden vår og gjennom oppslag og tilbakemeldinger direkte på avdelingen.

Pedagogikk oppfattes i vanlig språkbruk som kunnskap om de teknikker som er hensiktsmessig ved overføring av definerte læringsmål til en bestemt målgruppe. Som fagterm betegner pedagogikk kunnskapen om tilsiktet og utilsiktet innvirkning på individers identitet og mestringssevne. Denne påvirkningen over tid betegnes som sosialisering.

Det store norske leksikon

1.1 Styringsdokumenter

Årsplanen er en pekepinn og et arbeidsredskap for personalet. Den forteller hvordan barnehageåret skal legges opp. Den tar utgangspunkt i at foreldrene også er med å påvirke barnehagens innhold. Planen er også noe av grunnlaget kommunen bruker ved tilsyn, samtidig som den gir informasjon til foreldre, eier, politikere og andre samarbeidspartnere/interessenter. I tillegg er barnehagen underlagt offentlige styringsdokumenter, slik som:

1.1.1 Barnehageloven:

En barnehages drift er alltid underlagt Lov om barnehager (barnehageloven).

Barnehagens formål uttrykkes i §1 i barnehageloven:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

1.1.2 Rammepelanen:

Målet med denne planen er å gi alle ansatte som jobber i barnehagen en forpliktende rolle i forhold til planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagen som pedagogisk virksomhet. Her står det også om barnehagens verdigrunnlag:

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling.» Side.7

«Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.» Side.7

Videre står det at barnehagen skal ivareta barnas behov i forhold til formål og innhold, dette står det mer om lengre bak i planen. Det er barnehageeier som kan fastsette retningslinjene for lokal tilpasning av rammeplanen, samtidig som de har ansvar for at den enkelte barnehage følger de rammebetingelsene som er nødvendig.

1.1.3 FN's barnekonvensjon:

Konvensjonen sier noe om barns rettigheter. Den sier at grunnlaget for frihet og verdighet skal anerkjennes hos alle mennesker, og at alle under 18 år er definert som barn. Hvert barn skal defineres som selvstendige individer med rett til å uttrykke sine tanker og meninger. Barnekonvensjonen har som mål å ivareta alle barn under 18 år, dette uavhengig av språk, religion, etnisitet, kjønn, funksjonshemming eller sosial opprinnelse med mer.

Du kan lese mer om konvensjonen på denne siden:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>

1.1.4 Andre styringsdokumenter:

- Barnehagens vedtekter
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Barnehagens beredskapsplan
- Kommunal tildelings plan
- Rammer for godkjenning

2.0 Visjon

Godvik barnehage er en middels stor barnehage med inntil 80 heldagsplasser for barn fra 0-6 år. Da vi laget visjonen vår, var vi mindre enn i dag. For oss er det likevel viktig at dere som foreldre skal oppleve oss som liten, i den forstand av at vi har god voksentetthet, og trygge voksne som kjenner alle barna som går her. *Personalet er stabilt* og streber stadig etter å utvikle seg og øke kvaliteten på det arbeidet vi gjør. I dag har vi et personale bestående av ni pedagoger, tolv fagarbeidere og noen lærlinger. Fordi vi regner oss som liten, opplever vi at miljøet er oversiktlig og tett på. Vi prøver til enhver tid å møte alle utfordringer med et positivt pågangsmot og et ønske om å få til det meste. Vår visjon er;

LITEN → NÆR & TRYGG

Vi er nå inni en tid med full barnehagedekning, der kvalitet er i fokus. En av de viktigste byggesteinene i Godvik barnehage er at vi tilhører nærmiljøet. Vårt ønske er å være en nærbarnehage, der relasjoner kan vokse og gro, der alle kjenner alle og foreldre og barn kan skape vennskap og relasjoner på kryss og tvers i sitt egent nærområde. Dette er en av de faktorene vi har vært best på i mange år. I vår barnehage kjenner foreldrene alle de ansatte på barnets avdeling, og kjennskapet til de andre foreldrene i barnegruppen er ofte god. Barna på de forskjellige avdelingene knytter tette bånd, noe som ofte følges opp på ettermiddagstid. Hos oss er det god *grobunn for nære vennskap og gode relasjoner*.

Trygghet er viktig. Vi ønsker å skape et inkluderende felleskap, der barn og foreldre blir tatt på alvor, hvor voksne handler ut fra *barnas engasjement og medbestemmelse*, og er bevisst sin tilstedeværelse i alle situasjoner med barna. Barnehagen skal være en trygg arena å komme til, hvor trivsel, omsorg og sterke relasjoner mennesker imellom står i sentrum.

Hvordan etterlever vi visjonen i praksis? Her er noen nøkkelsetninger som vi tenker er viktige i barnehagehverdagen:

- *En barnehage for alle som er variert og brukertilpasset.*
- *Barnas behov og medbestemmelse er i sentrum.*
- *Forståelse, anerkjennelse og ivaretagelse av integritet.*
- *Støtte og videre utvikling av positivt selvbilde og selvtillit.*
- *Skape gode relasjoner, med vekt på det sosiale samspillet.*
- *Omsorg, trygghet, faste rammer og positiv grensesetting.*
- *Et kompetent og stabilt personale, i stadig utvikling.*
- *Glede, humor og trivsel i hverdagen.*

3.0 Pedagogisk plattform

ALLE BARN ER UNIKE OG LIKEVERDIG DE VOKSNE

Noe av det mest fantastiske med mennesket, er at vi alle er unik og forskjellig som individer. Vi tenker, handler og uttrykker oss på svært ulike måter. Det at vi alle er enestående og spesielle kommer derfor tydelig frem i samspill med andre. Vår pedagogiske plattform skal være grobunn for alle individuelle variasjoner, et sted hvor alle kan fremstå som unik.

Hos oss skal alle møtes med respekt og en holdning om at alle har en tanke og mening, og at dette er noe vi har lov til å uttrykke på en ordentlig måte. Vår barnehage er ikke et sted med «fri flyt», vi ønsker gode, positive grenser, folkeskikk og tradisjonelle normer og verdier.

Vår oppgave som barnehage er å hjelpe og veilede barna så de kan videreutvikle de egenskapene allerede har, samtidig som vi vil introdusere dem for nye utfordringer og læringsopplevelser. Gjennom medbestemmelse, faste rammer, gode rutiner og godt sosialt samspill, gjør vi vårt ytterste hver dag for at vår barnehage skal være den beste for alle barn som har plass her hos oss.

Barn skal ikke bli noe, men er noe nå.

Med det menes at hvert enkelt individ, barn som voksne er unik og enestående.

Å skape rom for gode relasjoner mennesker imellom, fører også til bedre samspill, noe som igjen vil ha en støttende og stimulerende effekt på barnas, lek, læring og utvikling. Det er en klar sammenheng mellom voksnes tilstedeværelse og holdninger på den ene siden og barnas tilpassing og vekst på den andre. Dialog, som er vårt verktøy, er en metode som har til hensikt å bevisstgjøre mennesker på hva som fremmer vekst hos andre.

3.1 DIALOG og strategiplan

Det eneste du kan endre er deg selv!

Godvik barnehage bruker samspillsmetoden dialog som sitt viktigste pedagogiske verktøy. Dette er en sensitiviseringsmetode som fører til bedre og mer bevisst kommunikasjon. Vi bruker dette i vårt arbeid, både i forhold til barn og voksne. Metoden er en løsningsorientert kommunikasjonsmodell, som fremmer god egenledelse hos barn og voksne. Å inneha god samspills kompetanse fører også til at man blir bedre på å styre og regulere seg selv i forhold til andre medmenneskelige relasjoner.

Dialog bygger på 7 prinsipper for et bedre samspill. Disse prinsippene er:

- 1. Vis at du bryr deg**
- 2. Juster deg**
- 3. Snakk hyggelig**
- 4. Gi ros og anerkjennelse**
- 5. Felles fokus**
- 6. Gi mening til barnets/hverandres opplevelse**
- 7. Sette positive grenser**

Aktiv bruk av Dialog vil styrke barnas samspillkompetanse, og lære dem å tro på seg selv som en god kommunikasjonspartner. Det å ha fokus på positiv kommunikasjon vil i lengden gi barnet et fortrinn i overgangen fra barnehage til skole.

3.1.1 Strategiplan:

- Konsentrere oss om få prinsipper av gangen, og bruke god tid. Utøve dialog i alle samspillsrelasjoner, både oss voksne i mellom, men også sammen med barna.
- Lage en skjematisk og systematisk plan for gjennomføring, hvor hver avdeling må bruke den kunnskapen de har, og sette planen ut i live på avdelingen.
- Holde grunnkurs for de i personalgruppen som ikke allerede har det. Oppgradere kunnskapen i barnehagen til en hver tid, slik at bevisstgjøringen rundt metoden vokser.
- Kunnskapen skal også anvendes i dialog med foreldre og andre samarbeidsparter.
- Dialog brukes naturlig i alle typer kommunikasjon, som ved personal-, leder-, base- og foreldremøter (hente og bringe situasjoner) med mer.
- Dialog skal være et pedagogiskverktøy vi bruker som en integrert del av barnehagehverdagen.

**DET DU TROR OM MEG
SLIK DU ER MOT MEG
HVORDAN DU SER PÅ MEG
HVA DU GJØR MOT MEG
SLIK BLIR JEG**

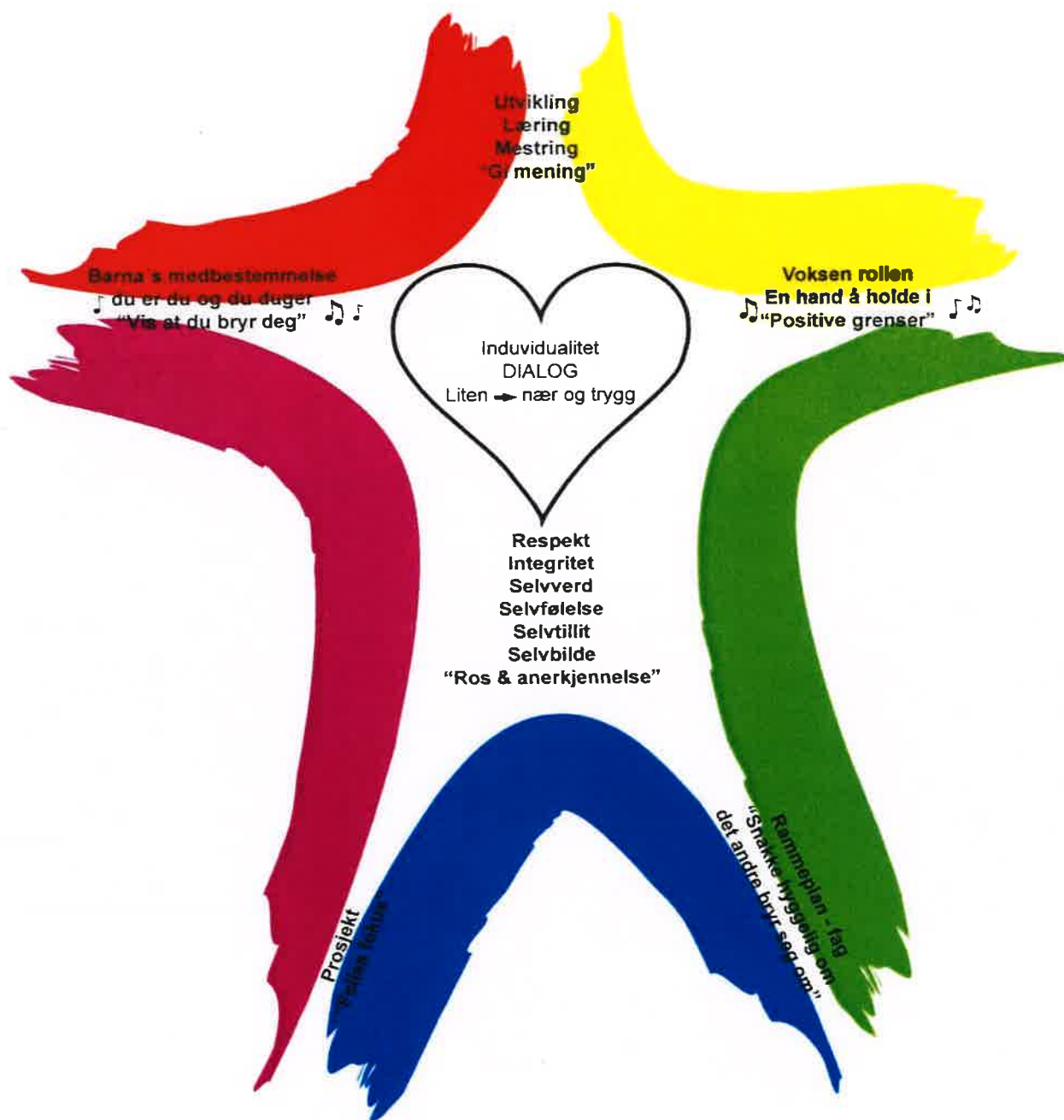
4.0 Årshjul for dialog i barnehagen

TID	STRUKTUR	PRINSIPP	INNHold	NIVÅ
August September	Rutiner → Innkjøring 2xAvd.møter: 20min	1. Vis at du bryr deg 2. Juster deg 7. Sett positive grenser	Tilknytning Relasjonshistorikk Hvordan er vi bevisst de sidene i samspillet med andre som er særlig viktig for å fremme utvikling.	Organisering, forventninger og positive rammer for store og små. Organisasjonsnivå → avdelingsmøter, praksisfortellinger
Oktober	Samling tema FN → 2 ganger i uken 2xAvd.møter: 20min	1. Vis at du bryr deg 2. Juster deg	Kartlegging av relasjonell støy Trygg – utrygg tilknytning Relasjonsbygging: Barn – Voksne, Barn – Barn og Voksen – Voksen	Gjøres sammen med barna, bruk prinsippene i forhold til tematikk FN → andre kulturer, krig/fred, individualitet LYTT
November Desember	Tradisjoner og kultur. 2xAvd.møter: 20min	3. Snakk hyggelig om det den andre gjør eller er opptatt av. 4. Gi ros og anerkjennelse	Kommunikasjon Turtaking Relasjonelt MOT Relasjonell integritet Snu nei – sirkel til ja – sirkler	Sammen med barna → medbestemmelse og kreativ utfoldelse. JUL! Ta med tanker til avd.- og ledermøtene.
Januar Februar	Rutiner → Didaktikk 2xAvd.møter: 20min	3. Snakk hyggelig om det den andre gjør eller er opptatt av. 4. Gi ros og anerkjennelse	Subjekt – Subjekt relasjon Gjensidighet Ansvarlighet Tilstedeværelse i dialog med andre	Med barna → Ta med dialogen inn i de didaktiske planene. Diskuter hvilke mål dere har for våren/året. Stå i det sammen. Evaluer høsten -18
Mars April	Tradisjoner og kultur. 2xAvd.møter: 20min	5. Felles fokus 6. Gi mening 7. Sett positive grenser	Læring – Selvkontroll Rydde feltet Tydelighet Forventninger – Relasjoner Redefinere rammene	Påske og vår → kultur, utvikling og vekst. Putt de tre prinsippene inn i hverdagslige gjøremål med barna. Diskuter gjerne på basemøtene.
Mai Juni	Oppsummering/evaluering av arbeidsmåten for dialog i Godvik barnehagen.	5. Felles fokus 6. Gi mening 7. Sett positive grenser	Oppsummering av relasjonsarbeidet i forhold til faglige arbeidsoppgaver, både med barna og personal.	Se på dialogstrukturen vi har hatt gjennom et helt år. Det bør være dokumentert hvordan vi har jobbet gjennom avd.møter og praksisfortellinger.

4.1 Bruk av dialog i hverdagen.

1. Det avholdes avdelingsmøter en gang i uken, disse skal innimellom brukes til å jobbe med dialog. Her skal dialog praktiseres og diskuteres, og fremgang avgjøres på avdelingen. Personalet oppfordres til å bruke praksisfortellinger, observasjoner eller andre erfaringer som grunnlag.
2. Barna introduseres for dialog i hverdagen. Her bruker vi små språkgrupper, lekegrupper og samlingsstunder, gjerne med innslag av samtalebilder, plansjer med mer. Det jobbes med dialog kontinuerlig uformelt, men også formelt. Mål: Å oppnå større bevissthet rundt våre valg i samhandling med andre, både voksne og barn.
3. Prøv å knytte opp prinsippene mot det vi har fokus på:
  - August/september → innkjøring og oppbygging av nye relasjoner, både for barn og voksne. Trygghet, omsorg → aktiv lytting.
  - Oktober → fokus på FN og høst (sanking av mat).
  - November/desember → Gleden av å gi noe vekk, lage noe selv, samhold, kultur/jul
  - Januar/februar → Nytt år, tryggheten er større på avd., både blant de voksne og barna.
  - Mars/april → Lysere tider, påske, planter og trær vokser og gror, en god fase for å gi mening.
  - Mai/juni → Oppsummere/evaluere av det vi har gjort dette året.
Her må det gjøres et godt vurderingsarbeid både på avd. og i barnehagen generelt.
4. Hovedfokuset gjennom året er å bevisstgjøre oss selv og barna i forhold til samspills- og kommunikasjonsmetoder. Vi må legge til grunn, at alle individer (voksne som barn) er like mye verdt, og andres opplevelse av virkeligheten er like betydningsfull som ens egen → subjekt – subjekt relasjon – Ikke subjekt – objekt!
5. Samspillsmetoden dialog vektlegger tre aspekter ved mellommenneskelig samhandling.
  - Tilknytning/tilhørighet
  - Kommunikasjon
  - Læring og selvkontroll
6. Husk: Alle er ekspert på eget liv og alle har rett til sin egen opplevelse!
  - Forstå at man aldri kan arbeide på andre menneskers forandring, bare legge til rette for at mennesket forandrer seg selv.
  - Å kunne ta hovedansvar for det relasjonelle klima, se hverandre, justere oss.
  - Å kunne romme andres følelser uten at den andres følelser flytter inn i den ansvarlige.
  - Å bli bevist hvordan andre virker på meg og hvordan jeg virker på andre, og hva jeg gjør med det.
  - God og dårlig kommunikasjon → JA – NEI sirkel.

5.0 Vår læringsarena

6.0 Barnehages formål og innhold

Hva er Godvik barnehages innhold? Som barnehage skal vi gi god omsorg og oppdragelse, samtidig som vi legger til rette for lek og læring i formelle og uformelle settinger. Vårt mandat er å gi barna grunnleggende kunnskap som de senere kan bruke når de skal ut og fungere som enkelt individer i et inkluderende samfunn. Dette er en stor oppgave for barnehagen å utføre, men gjennom variert og allsidig innhold som motiverer og inspirerer barna til å lære og videreutvikle seg, fører dette til gode resultater. Balansen mellom voksenstyrte og barnestyrte aktiviteter må være riktig for å stimulere barnas nysgjerrighet og vitebegjær. Mestring fører til positiv utvikling. Under har vi utdypet de grunnleggende delene av barnehagens innhold:

6.1 OMSORG

Omsorg: «...en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.»

Rammeplan side.19

Personalet som jobber i barnehagen, har plikt til å handle omsorgsfullt ovenfor alle barn. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagebarns hverdag. Den voksne møter barna på barnas følelser, samhandler og ser hvert enkelt barn gjennom hele dagen. Barn og foreldre møtes på en slik måte at overgangen mellom hjem og barnehage oppleves trygg, nær og utviklende.

De ansatte skal sette positive grenser for barna, som fører til endring av holdning og atferd både hos voksne og barn. Fysisk kontakt og nærhet er grunnleggende faktorer for tillit og videre utvikling. Barna skal erfare og oppleve det å få omsorg og nærhet av voksne og andre barn, samtidig som de selv vil få erfaring med å vise andre medmennesker omsorg og nærhet. Empati er et viktig nøkkelord.

6.2 DANNING

Danning: «...fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet»

Rammeplan side.21

Hva betyr dette for oss og vår barnehage? Hvordan vil vi drive med danning i barnehagen? For oss er det viktig at barna skal lære god gammeldags folkeskikk, høflighet, respekt og toleranse ovenfor medmennesker. Dette kan vi få til dersom vi har et trygt og godt lærings miljø å utvikle oss i. Det er viktig at barna blir møtt på sine premisser med tilstedeværende og beviste voksenroller. Barna må også utvikle trygghet til sin egen identitet og selvbylde. Ved at barnas meninger og ytringer blir hørt og tatt på alvor, vil de i sin egen dannelsesprosess lettere tilegne seg evnen til å reflektere over egne handlinger. Vårt mål må være å legge til rette for indre styrte og trygge barn som har troen på seg selv og sine egne meninger. Filosofen Ellen Key sier det på denne måten; *dannelsen er det vi sitter igjen med etter at vi har glemt det vi har lært.*

6.3 Lek og læring

Barnehagen er i dag barnets første steg i utdanningsløpet. Lekens betydning vektlegges med tanke på tid, rom og plass. Dokumentasjon er vesentlig i utviklingsprosessen i barnehagen. Barna skal gis varierte opplevelser og inntrykk. Det er viktig at den voksne gir næring til barnas lek, ved å være spontan, kreativ, aktiv og legger til rette for barnas nysgjerrighet. I læringsprosessen må barnet utvikle sine evner til å utforske sammen med andre barn og voksne, både i den formelle og uformelle leken. De voksne er nøye med å bygge opp under barnas opplevelse av mestring, samt legger til rette for variert og allsidig lek.

Barnehagens planlegging gjøres med tanke på prosesser hvor svaret ikke er gitt og man kan filosofere rundt det man opplever og gjør. Barnet skal ha muligheten til positiv samhandling og felles fokus med andre barn og voksne. Barnehagen skal gi barna rom til å bearbeide og utfolde seg gjennom ulike kreative og etiske uttrykk. Det er viktig at barna i lek og læring får brukt hele kroppen og alle sine sanser. Den voksne reflekterer sammen med barna over ulike følelser, hendelser, opplevelser og aktiviteter. Dette gjøres fortløpende og hele tiden i barnehagehverdagen.

Læring: «Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.»

Lek: «... skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.»

Rammeplan side.20 og 22

6.4 Vennskap og fellesskap

Sosialt samspill uttrykkes og tilegnes når barn er i samspill med hverandre og voksne. Barnas evne til å ta initiativ og opprettholde vennskap, gjenspeiles i deres forståelse av å ta og opprettholde sosiale forhold og prosesser over lengre tid. Dette krever ferdigheter de må tilegne seg, ved å få erfaring i det å delta i et fellesskap. Det er viktig at barn stimuleres til å vise empati og medfølelse, samt at barnehagen tar ansvar i forhold til forebygging av mobbing og diskriminering.

Vennskap og fellesskap: «...aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.»

Rammeplan side 23

Gjennom å legge til rette for læring av god sosial kompetanse blant barna, øker vi følelsen av harmoni og balanse i barnegruppene. Sosial kompetanse beskrives gjerne som evnen til samarbeid, selvhevdelse, selvkontroll, empati og det å kunne vise ansvarlighet. Godt samarbeid mellom barna, stimulerer også til et godt lekemiljø. De voksne veileder barna i turtaking, dialog, det å lytte, dele og hjelpe med mer. Barnas empati styrkes gjennom å lære seg om egne og andres følelser.

6.5 Kommunikasjon og språk

Både nonverbal og verbal kommunikasjon er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. God kommunikasjon, gjensidig respekt og forståelse for at vi alle er unike, er byggesteinene i det å danne vennskap og positive relasjoner med hverandre. Det å kunne bruke språket aktivt fører også til at det utvikles trygghet, positiv selvhevdelse og økt selvfølelse. Det bidrar også til at barna lettere kan løse konflikter på en positiv måte.

Kommunikasjon og språk: «Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk.»

Rammeplan side.23

I Godvik barnehage har vi jobbet mye med språkgrupper, vi er bevisst at akkurat kommunikasjon og språkferdigheter påvirkes og påvirker alle de andre sidene av barnets utvikling. Barnehagen er en av barnas første arenaer for muntlig språk. De oppdager her at det eksisterer et mangfold av ulike talespråk, dialekter og uttrykksmåter. Her hos oss har vi et åpent og tolerant syn på språklig mangfold, og ønsker at alle barn skal utviklet et positivt forhold til sitt eget språk.

6.6 Barns medvirkning

Barn har rett til å gi uttrykk for sine meninger og synspunkter. De har rett på en reel innflytelse på den daglige virksomheten i barnehagen. Den voksne skal følge barnets initiativ og ta vare på barnets interesser. Dette er med på å danne grunnlaget for læringsprosesser og valg av prosjekter i barnehagen. Tanken om at barnet lærer mer gjennom å være en aktiv medskaper skal være grunnleggende. Barna må få muligheten til å vurdere og til å tenke over alternativer, samt lære konsekvenser av egne valg.

Det skal gis rom og mulighet til hvert enkelt barn å få uttrykt sin egne mening. Barna må også lytte til, og tilpasse seg andres meninger - forstå at de kan si sin mening, men ikke alltid få sin egen vilje. Barnehagen har samtaler og intervjuer med barn og foreldre. Dette for å sikre medvirkning i virksomheten og i enkeltbarnets utvikling og trivsel. Rutinene i barnehagen skal ivareta at alle er delaktig i felles arbeidsoppgaver og avgjørelser i løpet av dagen.

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.» Rammeplan side.27

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FN's barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.»

Godvik barnehage har de siste årene endre sitt syn på barns medvirkning. Tidligere hadde vi større prosjekter med fastere rammer enn det vi har i dag. I dag følger vi den generelle didaktiske årsplanen, og lar barna inspirere og initiere til prosjekter i hverdagen. Noen prosjekter varer lenge, mens andre er korte. Noen prosjekt involverer mange barn, mens andre engasjerer noen få.

Vi opplever at mye av progresjonen til barna har tett sammenheng med deres mulighet til innvirkning og medvirkning i hverdagen. De siste årene har personalet jobbet med og gjort noen tanker rundt dette begrepet.

Litt mer om begrepet barns medvirkning:

Barn skal ha rett til å si sin mening, bli hørt og verdsatt for det de meddeler, men som alt annet i verden er det ikke slik at vi alltid får viljen vår, dette er også en læring vi må ta med oss. Alle barn i Godvik barnehage har rett til aktiv deltagelse i sin egen barnehagehverdag. Medvirkning betyr også deltagelse, samarbeid og

felles forståelse. Barnekonvensjonen er noe vi jobber med hvert år i oktober måned, da har vi plakater, bilder og bøker vi jobber med i samlinger og når det faller seg naturlig.

Hvordan har barn medvirkning i Godvik barnehage?

Ved å la barna styre mye av prosjektene og engasjementet i barnehagen, har vi blitt en personalgruppe som stadig er på oppdagelsesferd. Gjennom samtaler med barna, gjerne på avdelingen, enkeltvis, i samling, eller bare der vi er, får vi kjennskap til hva de er opptatt av og hvor fokuset til den enkelte eller gruppen ligger. Personalet bruker også observasjon som et verktøy for å se barna, «fang opp» deres interesser, ønsker og initiativ.

Hvordan dokumenterer, reflekterer og evaluerer vi barnas medvirkning:

- Bilder av ulike prosesser, fremvist innenfor ulike områder:
  - Hjemmesiden
  - Utviklingsmapper
  - Facebook
  - Garderobene
  - Foreldretreff av ulike slag
- Samtaler og refleksjon sammen med:
  - Barna
  - Foreldre
  - Ansatte og deres kjennskap til barna, og overføring av informasjon.
- Dialog og praksisfortellinger
- Evaluerer fortløpende etter prosjekter og temaer
- Vurdere i hvor stor grad vi har fått til det vi ønsker i forhold til barns medvirkning.

Hvordan er vi bevisste barnas ulike uttrykksformer for å sikre barns medvirkning?

For personalet er det viktig å se på barnets alder og nivå. De små barna krever helt andre kommunikasjonsmetoder enn de som er større. På småbarnsavdelingene må de voksne kunne lese barnas kroppsspråk og forstå barnas ønsker gjennom deres fremtreden. I tillegg må valgene barna gjør være få, konkrete og gjerne taktile.

De større barna få større frihet, da de kan delta i planlegging og gjennomføring, samtidig som de kan si hva de synes er greit, og hva som ikke er så greit. Disse barna er mer selvstendig, og de voksen er oftere observatører i barnas univers, slik at de kan hjelpe dem å bygge videre på det de interesserer seg for.

7.0 Samarbeid → barnehage og hjem

Samarbeidet med foreldrene er en av de viktigste faktorene for å skape kvalitet i barnehagetilbudet. Godvik barnehage ønsker på lik linje med foreldrene at **BARNAS BESTE** alltid skal stå *i fokus*. Derfor er det viktig at foreldrenes mangfold er en ressurs for barnehagen. For å oppnå det ønsker vi at det skal være rom for *foreldreinvolvering* i driften vår. Det grunnleggende for et slikt samarbeid må da være god og åpen kommunikasjon. I barnehagen har vi mange gode treffpunkter hvor dette kan utøves:

- *Hente og bringe situasjonen*
- *Dagsplan, ukeplan og annen informasjon via hjemmesiden vår*
- *Plakater og skriv med bilder i garderobene*
- *Skriv til foreldre, hvor dere kan komme med forslag til innhold og læring*
- *Mail og SMS informasjonskanaler (går begge veier)*
- *Brukerundersøkelse (Statlig)*
- *Foreldresamtaler (2 ganger i året og etter behov)*
- *Foreldremøter (minst 1 gang i året)*
- *Foreldreutvalg (FAU) og samarbeidsutvalg (SU)*

Vi ønsker at dere som foreldre viser nysgjerrighet og engasjement i forhold til barnas hverdag i barnehagen. På lik linje som personalet skal anerkjenne dere som foreldre, så er det like viktig at de ansatte blir anerkjent for sin kompetanse og sitt arbeid.

FAU har de siste årene gjort et godt stykke arbeid, og har fått på plass et organ som virkelig fungerer i forhold til foreldrenes involvering. De kommer stadig med gode forslag og ideer fra foreldre, og gjør barnehagen til et bedre sted å være for barn, foreldre og ansatte. FAU har også startet et samarbeid med basene, hvor representantene snakker med og avklarer forventninger og samarbeid med lederne på de enkelte basene en/to ganger i året. I tillegg har de gitt basene mulighet til å søke om penger for å kjøpe pedagogisk materiell til barna.

Vi er utrolig takknemlig for at foreldrene har vist engasjement i barnehagens hverdagsrutiner, Her og Nå prosjekter og ikke minst kreative tips og innspill. Videre har foreldrene kommet med forslag til innhold og utforming av barnehagens mål og rammer. Dette ønsker vi at dere skal fortsette med, og vil prøve så godt vi kan å legge til rette for alle typer innspill, både via skriv og foreldremøter. Ikke vær redd for å komme med det du har på hjertet, **BARNETS BESTE** står til en hver tid i fokus!

8.0 Førskolebarn → Barnehage - Skole

Godvik barnehage tilbyr skoleforberedende aktiviteter i førskolegrupper det siste året barnet går i barnehagen. "Førskolen" er i utgangspunktet en formell læringsarena hvor avdelingen følger en didaktisk plan gjennom året. Denne henger i garderoben opp, og er tilgjengelig på hjemmesiden.

Personalet legger til rette for læring av:

- Bokstaver (skrive bokstaver i navnet sitt)
- Tallene 0-6 (terning i spill) og ved god progresjon, tall opp til 10
- Aktiv lytting
- Tur tagging
- Konsentrasjon
- Selvstendighet (påkledning, toalett besøk, hjelpe til, ta ansvar)
- Sosial kompetanse (skape god og langvarige relasjoner og samspill)

Barnehagen bruker også pedagogisk materiale i forhold til førskolebarnas læring. Her bruker vi ferdig opplegg, som:

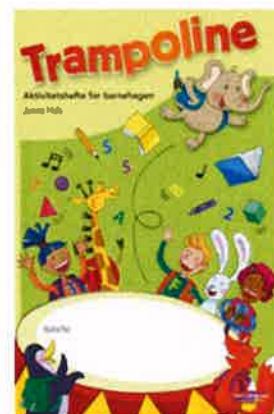
Beltedyret Tarkus

Små barn veksler mellom fantasi og virkelighet, og lar seg begeistre av fortellinger om dyr og fantasifulle figurer. Figurene i Tarkus-universet appellerer til barna med sine ulike personligheter og tilnærming til trafikk.

Trampoline. Aktivitetshefte → førskolebarn

Mestringsnivået til barna er forskjellig; noen kan skrive navnet sitt, andre har et godt begrepsapparat, andre er på vei til å mestre, og noen trenger fortsatt mye støtte. På bakgrunn av dette er vanskelighetsgraden i heftet lagt på et nivå som de aller fleste vil kunne mestre.

Du kan lese mer om dette her:

<http://www.gyldendal.no/Barnehage/Pedagogisk-materiell/Trampoline.-Aktivitetshefte-for-barnehage>

http://www.barnastrafikklubb.no/barnas_trafikklubb/barnas_trafikklubb/toppmeny/foreldreinfo/Menypunkt1/Barnas_nettside/Beltedyret_Tarkus

Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen.

Rammeplanen side 33.

Gul avdeling arbeider etter en svært detaljert didaktisk plan som de ansatte setter ut i livet sammen med barna. Denne henger stort sett synlig måned for måned oppe i gangen. Førskolebarna har ulike opplegg de går igjennom. Noen av disse er:

1. Tarkus → Trafikksikkerhet
2. Henry → Førstehjelp
3. Lillevik → Sjøvett kurs, med praktisk og teoretisk prøve.
4. Bjørnis → Brannvern

I tillegg til dette, er barna mye ute av barnehagen og i naturen dette året. Barna får også muligheten til å ta sertifikat i lisse knyting.

Hvert år har førskolebarna to overnattingsturer, hvor de er vekke i tre dager.

- Snøcamp → februar/mars: Vi reiser opp i fjellet til snøen. Her lærer vi å stå på ski, bygge snøhule samt kose oss på akebrett og ute i naturen.
- Skjærgårdscamp → mai/juni: Vi reiser ut med en redningskøyte på 63 fot. Den tar oss til en nydelig øy, hvor vi setter opp lavvo. Her lærer vi å fiske, ta på redningsvest, ro en båt, padle kano m.m.

Dette er barnas (og de voksnes) høydepunkter i løpet av året. Det er selvsagt helt frivillig å være med på turene for barna, og for noen barn har vi laget spesielle løsninger dersom det har vært behov for dette. Vi opplever disse overnattingene som en løsrivningsprosess for barna, så vel som for foreldrene.

8.1 Overgangen mellom barnehage og skole:

Barnehagen legger til rette for at barna skal bli kjent med hva en skolehverdag innebærer. Dette gjør vi ved å ha førskolegrupper, trene på det å være selvstendig (kle på seg selv, gå på do og tørke seg selv og holde orden i tingene sine). Barnehagens viktigste oppgave frem mot skolestart er allikevel å hjelpe barna til å kunne ta og opprettholde kontakt over lengre tid. Altså *trening i sosialt samspill!*

Barnehagen har svært tett dialog med skolene når det gjelder overføringen av barna, fra barnehage til skole. I samråd med foreldre, kan også barnehagen gå i dialog med skolen om enkeltbarn som kanskje trenger litt ekstra hjelp i oppstarten. Vår oppgave er å videreformidle det barnet mestrer og trenger av tilrettelegging. For oss er det viktig at overgangen skal være best mulig for barnet.

Bergen kommune har i samhandling med barnehagene i kommunen, laget egne retningslinjer for hvordan overgangen mellom barnehage og skole skal foregå. Ved å følge disse, samt ha god dialog med skolene rundt oss, skal skolen kunne ta imot barna fra barnehagen på best mulig måte.

*Bhg. skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
Rammeplanen side 34.*

9.0 Mål for fagområdene på de ulike alderstrinnene.

	MÅL 1-2 åringer	MÅL 3-4 åringer	MÅL 5-6 åringer
Kommunikasjon språk og tekst.	<p>Barna skal bli sunget og lest for.</p> <p>De skal lære enkle begreper, sette ord på ting i sine nærmeste omgivelser. Bli forstått gjennom verbalt og nonverbalt uttrykk.</p> <p>Barna skal oppleve barnehagen som trygg og oversiktlig.</p> <p>Barna skal også få oppleve nærhet og omsorg i lek og samspill med andre.</p>	<p>Barna skal lære enkle sanger, og få kjennskap til rytmeinstrumenter.</p> <p>De skal lære å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, og bygge vennskap gjennom lek og læring.</p> <p>Barna skal få kjennskap til ulike typer litteratur og tekst, noe som er med på å videreutvikle god begrepsforståelse og et bredere ordforråd.</p> <p>Barna skal være med i språk- og lekegrupper som stimulerer språkutviklingen</p>	<p>Barna skal kunne gjennfortelle historier, og kjenne igjen enkelte bokstaver og tall.</p> <p>Barnet skal kunne lytte over lengre tid, samt samarbeide i større eller mindre grupper</p> <p>Barnet skal kunne bruke språket aktivt i lek og samspill, samt kunne lytte og ta andres perspektiv.</p> <p>De skal vise konsentrasjon over lengre perioder, i situasjoner hvor dette er nødvendig.</p> <p>Barn skal ha utviklet et variert ordforråd, med forståelse for over og underbegrep.</p>
Kunst kultur og kreativitet.	<p>Barna skal gjennom sine sanser få oppleve ulike typer formingsmaterieell.</p> <p>Barna skal også få muligheten til å uttrykke seg gjennom musikk, sang, dans, drama og forming.</p>	<p>Barna skal få erfaring med ulike former for kunst, kultur og estetikk.</p> <p>Barna vil bli kjent med ulike malingsteknikker, samt vær med på det «magiske rommet», hvor de selv er drivkraften bak kunsten som skapes.</p> <p>Barna vil bli kjent med ulike teknikker og få erfaring med å jobbe med ulike materialer.</p>	<p>Barna skal ha kunnskap om likheter og ulikheter innenfor barnehagens mangfold av kulturer.</p> <p>Barna skal ha kjennskap til sin egen kulturarv, i form av eventyr, tradisjoner og barnesanger, rim og regler.</p> <p>Barna skal ha stor medbestemmelse i sitt kulturelle og kunstneriske uttrykk i barnehagen.</p>
Kropp, bevegelse, mat og helse.	<p>Barna skal videreutvikle grunnleggende fin og grovmotoriske ferdigheter.</p> <p>De skal bevege seg på ulike underlag, samt få erfaring med ulendt</p>	<p>Barna skal kunne gå lengre turer i nærmiljøet.</p> <p>Barna skal oppleve mestring, utvikling av kroppsbeherskelse og gleden av å være ute på tur</p>	<p>Barna skal ha god kroppsbeherskelse og være trygg på sin egen mestring.</p> <p>Barna skal ha kjennskap til hva sunn mat er og dens virkning på kroppen.</p>

	<p>terreng.</p> <p>Gjennom matlaging, lek og læring, skal barna få kjennskap til sin egen kropp.</p>	<p>Barna skal være med på å plante og høste, både frukt, grønnsaker og bær. Få kjennskap til sunn mat.</p>	<p>De skal ha kunnskap om sin egen kropp, samt ha respekt for andres.</p>
<p>Natur, miljø og teknologi</p>	<p>Barna skal ferdes ute, og bruke naturen som inspirasjon til estetiske uttrykk.</p> <p>Barna skal få muligheten til å erfare gjennom sine sanser.</p> <p>Barna skal kunne utforske de tingene de undrer seg over.</p>	<p>Barna skal ha en forståelse av årstiden, og ulikhetene mellom dem.</p> <p>De skal bli kjent med, og få forståelse for planter, dyr, landskap og vær.</p> <p>Barna skal få erfaring omkring ulik teknologi, som mobil, kamera, nettbrett og pc.</p>	<p>Barna skal ha kjennskap til norsk fauna og dyreliv. Samt samspeillet i naturen.</p> <p>De skal ha kjennskap og kunnskap om miljøvern.</p> <p>Barna skal bruke teknologi til å iakttta, eksperimentere, systematisere, beskrive og undre seg på fenomener og ting de finner.</p>
<p>Etikk, religion og filosofi.</p>	<p>Barna skal lære å være i kommunikasjon og samspill med andre barn og voksne.</p> <p>Barna skal oppleve inkludering, empati og tilhørighet.</p> <p>Barna skal få enkel veiledning i konfliktløsning og det å kunne dele.</p>	<p>Barna skal ha kjennskap til likheter og ulikheter i egen og andres familiekonstellasjon.</p> <p>Barna skal utvikle respekt og toleranse for hverandre og lære metoder for konfliktløsning.</p> <p>Barna skal vise empati for andre, samt utvikle gode holdninger og forståelse for nestekjærlighet.</p>	<p>Barna skal kunne vise respekt for andre, og vite hva det betyr å være et godt medmenneske.</p> <p>De skal utvikle god vennekompentanse, samt tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier.</p> <p>Ha kjennskap til ulike religioner, og forståelse for etikk og filosofi.</p>
<p>Nærmiljø og samfunn.</p>	<p>Barna skal kunne gjenkjenne nærmiljøet sitt.</p> <p>Barna skal oppleve trygghet og inkludering til samfunn og nærmiljø.</p>	<p>Barna skal utvikle kjennskap og utforske steder utenfor nærmiljøet.</p> <p>Barna skal oppleve likestilling og likeverd.</p>	<p>Barna skal kunne trafikk reglene, både i nærmiljøet men også i byen.</p> <p>Barna skal oppleve demokrati og inkludering.</p>
<p>Antall, rom og form.</p>	<p>Barna skal ha en begynnende oppfatning til tid og rom gjennom rutiner.</p> <p>De skal gjøre seg kjent med ulike størrelser og begreper som stor, liten.</p> <p>Barna skal presenteres for ulike former, mønster og farger.</p>	<p>Barna skal oppleve glede over, utforske og leke med tall og former.</p> <p>Barna skal kunne telle til ti og vite basis fargene.</p> <p>Barna skal ha kjennskap til ulike matematiske begreper</p>	<p>Barna skal ha kjennskap til mengde, lengde og tyngde.</p> <p>Barna skal ha kunnskap om tallverdier større enn, mindre enn og lik.</p> <p>Barna skal kunne anvende ulike matematiske uttrykk.</p> <p>Barna skal kunne gjenkjenne former, tall og symboler.</p>

10.0 Progresjon i barnehagen → fokusområde

”Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter”

(Rammeplanen)

Barnehagen organiserer barnegruppene på en slik måte at barna blir inndelt etter alder og modning. Vi har et variert og allsidig utvalg av leker og utstyr som passer til de ulike aldersgruppene og barnegruppene. Barna blir jevnlig introdusert til aktiviteter som enten er igangsatt av voksne, eller som barna selv starter. Det er de voksnes oppgave å gi næring til barnas læring, ved å skape naturlige, men også krevende utfordringer for barna. Målet er at barna skal mestre mer og mer etter hvert som de modnes og lærer. Gjennom samling, måltid og andre aktiviteter blir barna introdusert til bøker og aktiviteter ut ifra egne interesser.

Godvik barnehage er opptatt av at barna også skal oppleve progresjon i forhold til digitalt verktøy. Barna blir gjerne introdusert til bilder, filmer, musikk og enkle spill på nettbrett som er pedagogisk brukervennlig. De eldste barna har eget opplegg i forhold til selvstendighet og vennskap. De jobber mye med ulike opplegg som skal gjøre dem klar for samfunnet og skolegang.

Alle våre avdelinger har bærbar pc, mobiltelefon, nettbrett, digitale kamera og digitale mikroskop. Ellers har vi ulike typer prosjekter vi følger som barna mestrer etter hvert som de modnes. Vi har fuglekasser med kamera, bibliotek, kjøkkenhage, kunstrom m.m. Alle disse rommene og aktivitetene er lagt opp slik at barnehagen er godt tilrettelagt for læring og utvikling.

Vår organisering av barnegruppene innebærer at hver avdeling har et bredt utvalgt av leker og utstyr som passer til alle aldersgruppene. Barna vil derfor jevnlig bli introdusert for aktiviteter som er mer utfordrende. Siden barna på avdelingene er mellom 1 og 6 år, vil dette gjelde både aktiviteter som er igangsatt av voksne, men også aktiviteter som barna selv starter. I samlinger og ulike opplegg på avdelingen blir barnegruppene delt etter alder og modning, og det blir lagt vekt på at barna skal bli introdusert for bøker og aktiviteter ut fra eget ståsted. Vi prøver månedlig å gjennomføre grupper på tvers av husene for hver aldersgruppe.

Det blir lagt opp til at barna får oppleve en progresjon i forhold til arbeidet med digitale verktøy. De yngste får se på bilder på nett, høre musikk og bruke enkle spill på nett-brett. Vi bruke gjerne dokumentkamera i lesing av bøker med de litt eldre. De eldre barna skal lære å ta bilder og skrive ut disse. De skal få bruke skriver og kopimaskin som et verktøy. De eldste barna skal få prøve å lage små filmsnutter eller musikk-filer i forhold til det som blir jobbet med i de ulike barnegruppene.

Hver avdeling har bærbar pc, nettbrett, digitalt kamera og mobiltelefon. På huset har vi også et smartboard og små digitale mikroskop. Disse blir introdusert til barna etter hvert som de vokser til.

11.0 Didaktisk årsplan

Generell plan for Godvik barnehage. Må vurderes fortløpende, og endres etter avdelingenes behov. Hver avdeling lager sine individuelle planer, tilpasset barnegruppen, tema, enkeltindivid og nivå.

SOMMER	Hva	Hvordan	Hvorfor
August Tema: Nytt år, nye muligheter	Tilvenning Samspill Fysisk aktivitet	Gjennom tilrettelegging for lek, utvikling og læring for alle nivå, både inne og ute. Turer i nærmiljøet, gjøre oss kjent med det nære.	Trygghet Samhandling Barnas egen kultur Sosialisering → fellesskap Gode relasjoner → vennskap Føle tilhørighet til nærmiljøet vårt.
HØST	Hva	Hvordan	Hvorfor
September Tema: Høsten	Høst og vær Sanking Miljø & helse Natur	Turer til faste områder. Resirkulering og rydding i naturen. Høste det vi har sådd i parsellen. Finne ut hva som skjer i naturen om høsten. Plukke blåbær, bringebær m.m.	Ta vare på naturen og det som er rundt oss. Parsellhagen må klargjøres for vinteren. Undre oss over hva en årstid er, hva skjer? Se at det vi planter bærer frukter. Sunt kosthold og god mat.
Oktober Tema: FN-dag Flerkulturell	Mangfold Gjensidig respekt Likeverd Natur	Feire FN-dagen 24.okt. Der alle nasjonaliteter er like viktig. Tegne og male flagg fra hele verden. Snakke om barns rettigheter. Kultur, mat, sang og musikk. Samtaler med barna om deres tanker rundt barns medbestemmelse.	Vise respekt for andres kultur, tradisjoner og egenhet. Undre oss over verden og alle de forskjellige språkene, levemåtene og kulturene. Samfunns-engasjement Likeverd Likestilling Se hverandre. Utvikle forståelse for andre mennesker. Lære å kjenne på kroppen hva det vil si å høre til.
November Tema: Å dele med andre, samhold	Kultur Tradisjoner Kreativitet Etikk	Lese om og diskutere hva vi liker med denne årstiden. Starte formings aktiviteter myntet på julegaver. Barna bestemmer selv tempo og innhold av det de skal lage.	Tradisjon Fellesskap & fokus. Samhold Ulike kulturer og tradisjoner fra Norge og andre land. Undre oss over spørsmål som hva rett og galt er.

VINTER	Hva	Hvordan	Hvorfor
Desember Tema: JUL Tradisjoner	Kommunikasjon Dialog Felles forståelse Vennskap og fellesskap	Gjennom tradisjoner, felles samlinger og det å ha fokus på barnas ønsker. Adventsstund hver morgen på basen. Utflukter og teater. God stemning og harmoni. Fine forventninger.	Videreformidle Norsk kultur og tradisjon. Gi til andre, fordi det gjør godt. Dele med hverandre og få kjennskap til den Norske julens tanker om medmenneskelighet og samhold. Å være glad i, vennskap, familie.
Januar Tema: Bøkene og eventyrenes verden.	Vinter Teknologi Språk og tekst God kommunikasjon Improvisere og eksperimentere med ord, innhold og lyder. Bevegelse både ute og inne.	Barna velger eventyr/bok. Vi leser og ser på bilder sammen. Gjenfortelling i forming, modellerkitt, trolleig m.m. Ved snø, maler vi eventyrlige ting. Være mye ute i naturen. Bruke ulike teknikker ved å skape kreativitet og glede av det vi finner ute.	Se hva vinter er, kunne se tegnene. Undersøke det vi finne under pc-mikroskop. Bli kjent med bok/eventyr tradisjonen, det å kunne gjenfortelle. Kreativitet og fantasi. Felles fokus rundt det litt magiske og overnaturlige. Opplever å bli lest for alene og sammen med andre
Februar Tema: Det gode liv, fysisk aktivitet og helse.	Vintersport Kropp og helse Mangfold Sang/musikk	Arrangere vinterkonkurransen. Lage flagg og tenne vinter ild i barnehagen. Jobbe med mengde lengde og tid.	Fokus på vintersport. Skape gode læringsmuligheter for utelek hvor mestring, bevegelse, balanse og god motorikk øves. Kunne vente på tur, og hjelpe andre. Se og ta vare på hverandre, gjøre andre glad.
VÅR	Hva	Hvordan	Hvorfor
Mars Tema: Våren Påske	Turer i skogen Kreativitet og kultur Natur og teknologi Religion og filosofi	Turer i nærområdet, men også vekke fra barnehagen. Lage påskepynt og snakke om påsken. Undring! Leke, spille og snakke i små grupper både inne og ute.	Se hva som skjer i naturen, ny årstid og nye tegn. Nærmiljøet har alltid mye å by på. Glede oss over det som gror. Bygge vennskap og jobbe med sosialt samspill i barnegruppene. Kropp og bevegelse vil stå i sentrum gjennom våren.
April Tema: Nytt liv	Språk med fokus på dialog Natur og miljø Mat og helse	Undre oss sammen rundt våren og at nytt liv gror. Plante i parsellen, og se hva som skjer. Gå turer og se på hvordan nærmiljøet vårt forandrer seg når våren gjør sin innmarsj.	Kognitiv utvikling. Forståelse for naturen rundt oss og dens bærekraft. Å kunne produsere egne mat. Felles fokus og forståelse for livet på jorden. Resirkulering.

Mai Tema: 17.mai Bevegelse og natur	17.mai feiring Nærmiljø Kommunikasjon Kultur/Kreativitet Besøk mellom basene.	Overgangen for småbarn til storbarnsavdeling. Besøk på skolene i nærmiljøet. Ut på tur og utforske nærmiljøet. Bygge ting ute av det vi finner.	Skape trygghet og gi god omsorg i det nye som skal skje. Gjøre førskolebarna klar til å møte skolehverdagen. Feire en viktig tradisjon for Norge og det landet vi bor i. Bruke kroppen vår ute, nå når det begynner å bli varmere, og er lettere å bevege seg.
SOMMER	Hva	Hvordan	Hvorfor
Juni Tema: Sommeren	Sommerfest Si farvel Besøk mellom basene.	Lage kostymer, øve på det vi skal fremføre på sommerfesten	Samhold Likeverd Læring Respekt for hverandre. Nye utfordringer og vennskap skapes. Kunne stå foran et publikum.

12.0 Vurdering og Evaluering

De ansatte er flinke til å dokumentere det vi holder på med i barnehagen. Personalet jobber kontinuerlig med å få inn gode vurderings- og evalueringsrutiner. Under vil vi beskrive hvor, når og hva vi bruker disse rutinene til.

Foreldrene er en viktig del av vår evaluering. De blir invitert inn til å være med på å planlegge barnehagens innhold, da er det naturlig at de også er med å evaluere i etterkant. Dette gjøres ved at foreldrene får en brukerundersøkelse en gang i året, hvor barnehagens mål og innhold er oppe til evaluering, det er også et tema på foreldremøtene. FAU har satt ned et eget team av foreldre, som har en vurderingssamtale med lederne på basene en/to ganger i året, dette gjøres vår/høst. I tillegg gir vi foreldrene sjansen til å vurdere vårt arbeid fortløpende, gjennom å gi dem muligheten til å komme med tilbakemeldinger underveis. Dette gjør vi gjennom våre nettsider, foreldresamtaler og den daglige kontakten.

Når det gjelder vurderingen av tilbudet i barnehagen, er det viktig at barna også får en mulighet til å være med. Det legges derfor opp til samtaler med barna i naturlige settinger, som i hverdagsrutiner og i lek og læring. I tillegg prøver vi å få til uformelle barnesamtaler, hvor barnet gjerne forteller om hverdagen i barnehagen, og andre ting det er opptatt av. De ansatte legger også til rette for å kunne etterprøve barnas læring i de ulike læringsarenaene. Dette gjøres ved å lage rom for undring, filosofering og ulike spørsmål rundt det vi har holdt på med. Barnas utvikling blir også dokumentert i forhold til observasjoner, «*Alle med skjema*», og dagligdags oppfølging. Bilder, vekst og utvikling, blir også dokumentert i barnas utviklingsbok, som foreldrene har tilgang til og til slutt vil få med hjem. På denne måten kan både de ansatte, foreldrene og barna selv, få innsyn i utviklings og læringskurven de er i.

I tillegg til hjemmesiden og facebook, vil dere finne plakater på veggene med bilder og beskrivelser på hva vi gjør. Dette vil gjøre det enklere for dere som foreldre å få ett innblikk i hva vi holder på med i løpet av barnehagehverdagen og gjennom året. Samtidig gir dette oss en god plattform for videre kvalitetsarbeid i form av å analysere og fortolke tanker og observasjoner vi gjør oss i løpet av barnehageåret. Dette blir da et godt grunnlag for en god vurdering. Å vurdere handler om å beskrive, analysere og fortolke en innsats og finne ut hvilke virkning den har. For å få innsikt i virkningen av eget arbeid, må vi evaluere nettopp dette, **virkingen**. Vurdering og evaluering er et sentralt moment i forhold til avdelings-, foreldre- og personalmøter. Noen av spørsmålene vi stiller oss er:

- Hvilke nytte har barna av oppholdet hos oss
- Hva skaper trivsel, og føler barna dette hos oss
- Hva har barna tilegnet seg av: Holdninger/verdier, Ferdigheter, Kunnskap
- Er miljøet rundt barna stimulerende/utfordrende nok
- Får barna erfaringer/læring innenfor de ulike fagområdene, og på hvilke måte
- Har barna så mye medbestemmelse som de burde
- Fungerer foreldresamarbeidet optimalt

*Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.
Rammeplanen side 38*

13.0 Julen hos oss

Forberedelser

- Barna velger hva de vil lage i julegaver, avdelingene skriver handleliste i forhold til ting som skal bakes og lages.
- Det lages julesanghefte til adventsstundene.
- Julekalender lages sammen med barna på avdelingen.
- Barnehagen ordner med turer og forestillinger i og utenfor barnehagen.
- Bestille medaljer og forberede nissemarsj som er i midten av desember.

Samlinger

- Ha fokus på hva julen betyr og hvordan ulike tradisjoner er i Norge. Juleevangeliet, det tradisjonelle og utradisjonelle. Forskjellige tradisjoner, både innenfor kristendommen og andre religioner.
- Snakke med barna om forskjellige måter å feire jul på, gjerne introdusere nye måter.
- Tenne lys og øve på det avdelingen skal gjøre i fellessamlingene.

Felles adventsstund

- Hver uke har vi EN fellessamling, enten mandag eller fredag.
- Hver avdeling har ansvar en gang i løpet av desember (blå og grønn, lilla, rød og til slutt gul).
- Avdelingen som har ansvaret for samlingen planlegger innholdet sammen med barna.
- Barna har medbestemmelse i hva og hvordan de ønsker å gjennomføre samlingen.
- Vi tenner adventslys

Turer ut av barnehagen

- Noen besøker pepperkakebyen, og poster julekort til sine nærmeste.
- Julebesøk på Øvre-Eide gård, eventuelt annet sted.
- Juleteater i og/eller utenfor barnehagen.
- Noen drar på kino.

Faste tradisjoner

- Bruke grillhytten (frokost, samlinger, lunsj m.m.).
- Nissefest hvor de store barna på gul avdeling pynter juletreet. Alt dette skjer denne dagen:
  - Nissemarsj, Nisse på besøk, Nissegrøt
- Pepperkakebaking
- Julegaveverksted (Gi barna god tid til å tenke på hva de har lyst å lage). Lage julekort som barna er med å sende.
- St.Lucia-tog → Avdelingene baker sine egne lussekatter, gul avdeling synger for resten av barnehagen.

Dokumentasjon

- Bilder og filming.
- Lage oppslag på hjemmesiden, samt bilder og plakater på avdelingene.
- Barnas utviklingsbøker oppdateres med bilder og informasjon.
- Skrive observasjoner og vurdere og evaluere nye ideer.

Tips til linker

- <http://www.youtube.com/watch?v=E4IesWL12w&list=RD6cEL1R0XsuQ>
- <https://www.youtube.com/watch?v=LbhqWPWm75g>
- http://www.youtube.com/watch?v=f_mQzwngNkg

Månedsoversikt over desember

- Avdelingene lager egne julekalendere med oversikt over dagene i desember.
- All info legges ut på hjemmesidene, i garderoben og på ukeplanen.

14.0 Det magiske rommet

Hele konseptet med rommet er å få barna til å jobbe i små grupper over tid, hvor de kan velge selv hva de vil jobbe med. Oppleve prosessen i arbeidet og teste ut forskjellige materialer.

Prosessen: Barna kommer med ideer om hva de har lyst å lage på «Det magiske rommet».

Barna jobber i små grupper slik at alle blir hørt og kan komme med forslag til materialer og farger. Barna velger hva de har lyst å lage og ut fra det blir de satt i gang med prosjektet. Når de kommer inn på rommet tar de på seg maleforklær og malersokker, så setter de seg ned på gulvet og snakker om hvordan de kan komme i gang med det valgte prosjektet. Det er barna som finner ut sammen hvordan de kan tegne, male eller løse et problem for å få til det de ønsker seg. De hjelper hverandre, viser hverandre og hører på hverandre. En voksen er der for å støtte prosessen og evt. hjelpe barna med ulike tekniske løsninger. De oppmuntres til å hente ting selv og tenke på hva de trenger av utstyr for å kunne jobbe, etc. Prosessen er forskjellig fra gang til gang, avhengig av hva prosjektet innebærer. Fokuset er at det de lager skal være ut ifra barnets egne ønsker, det de selv får til og har lyst å lage. Det blir lagt ut bilder på hjemmesiden og facebook.

15.0 Bibliotek og språklæring

Målet og verdien med biblioteket er å gi barna en utvidet mulighet til tidlig språkutvikling. Høytlesning øker barnas leseferdigheter, noe vi er opptatt av i barnehagen. Biblioteket vårt er allsidig, med materialer, spill og bøker, som skal stimulere barnas ønske om å utvikle og utvide språket og språkforståelsen på tidlig stadiet i barnets liv. Man kan se på det som en multivitamininnspøyting for barn, helt fra de er født.

Lesing er kos i barnehagen, det gir trygghet, nærhet, omsorg, tilknytning, læring og så mye mer. Gjennom å lese for barna kan man dele inntrykk og historier, samt lære og få oversikt over hvordan andre tenker og handler. I bøker kan man også se forskjellen mellom fantasi og virkelighet, samt lære nye ord og begrep. Her hos oss, har alle avdelingene fri tilgang til å bruke biblioteket i løpet av uken. Enten til språk-, spill- eller lekegrupper, men også bare for å låne materiale med seg til avdelingen.

Lesning for de minste:

- Å starte i barnehagen kan være stressende, høytlesning skaper trygghet og felles fokus, også for de aller yngste.
- Bøker er den beste kilden til å øke de aller minste sin språkforståelse.
- Gi grobunn for videre leseinteresse i fremtiden.

Lesning for de større:

- Når barna blir eldre, forstår de mer av historien → introdusere verdens tematikk, diskusjon og dilemmaer.
- Barna blir mer følelsesmessig investert når de har noe konkret å forholde seg til → en bok.
- Bøker og høytlesning har også god effekt på barnas vokabular og begrepsforståelse.

Lesning for flerspråklige barn:

- Ordforråd er ofte innlært med morsmålet og førstehåndserfaring, derfor er bøker og høytlesning viktig for å jevne ut denne forskjellen for de som har et annet morsmål.
- Selv om barnet gjerne ikke forstår teksten fra begynnelsen, er illustrasjoner og bilder med på skape rom for samtaler.
- Gjennom bruk av bøker, kan vi lettere se hvor langt de flerspråklige barna er kommet i forhold si norksopplæring.

Hva vårt bibliotek inneholder:

- Språktreningsmateriale (lyd lotto, snakkepakke, språksprell, følelseskort m.m.)
- Bøker for de minste, mellomste og største barna (kategorisert)
- Ulike kurs (førstehjelp, brannvern, trafikkikkerhet, sjøvett)
- Alt om Barnekonvensjonen
- Spill i alle variasjoner
- Puslespill i alle variasjoner
- Dukketeater, fingertateater

